

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

**TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTON
TOIMINTAKERTOMUS
VUODELTA 2007**

14.4.2008

SISÄLTÖ

1. JOHDON KATSAUS/LEDNINGENS ÖVERSIKT	3
2. TIETOSUOJAVALTUUTETUN TEHTÄVÄT JA RESURSSIT VUONNA 2007	7
3. TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS JA TULOKSELLISUUS	9
3.1 Toiminnan vaikuttavuus	9
3.2 Tulostavoitteiden toteutuminen ja toiminnallinen tehokkuus	10
3.2.1 Ennaltaehkäisevä toiminta	10
3.2.2 Lainsäädännön ja hallinnon kehittäminen	14
3.2.3 Ennakkovalvonta	15
3.2.4 Tarkastustoiminta	15
3.2.5 Ratkaisutoiminta	16
3.2.6 Tietopalvelu	20
3.2.7 Kansainvälinen toiminta	20
4. HENKILÖSTÖN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN	22
5. ALLEKIRJOITUS	

LIITTEET

1. Vireilletulleet ja käsitellyt asiat v. 2006 – 2007 (taulukko)
2. Voimassaoleva tietosuojavaltuutetun toimistossa laadittu ohjausaineisto

1. JOHDON KATSAUS

Toimintavuosi oli juhluvuotemme, sillä toimintavuoden aikana tuli kuluneeksi kaksikymmentä vuotta toimistomme perustamisesta.

Vuoden aikana juhlistettiin myös Euroopan neuvoston tietosuojasopimuksen 25-vuotista taivalta järjestämällä ensimmäinen yleiseurooppalainen tietosuojapäivä. Tätä huomattavaa, ja toivottavasti traditionaaliseksi muodostuvan päivän viettoa varten yhdistimme nämä kaksi tapahtumaa; tietosuojapäivän ja toimistomme juhluvuoden. Järjestämämme seminaarin jälkeen toimeliaisuutemme suunnattiin suomalaiseen erikoisuuteemme, tietoturvapäivään. Juhluvuoden tapahtumia olivat myös mm. Helsingissä järjestetty jäsenvaltioiden tietosuojaviranomaisten lakimiesten kokous, Case Handling Workshop, joka kokosi lähes seitsemisenkymmentä tietosuojaan erityisasiantuntijaa ja EFFI:n kanssa toteuttamamme tietosuoja-aiheinen vaali-ilta. Lisäksi Lapin yliopisto tuki jälleen toimistomme toimintaa osallistumalla kanssamme Rovaniemellä pidettyjen tilaisuuksien järjestämiseen.

Myös vuoden loppupuolella tietosuojaan tiimoilla tapahtui paljon. Kolme asiaa on syytä erityisesti mainita. Yleisradio julkisti teettämänsä tutkimuksen, jonka mukaan poikkeusoloissakaan kansalaiset eivät ole halukkaita luopumaan yksityisyydestään. Tästä oikeudesta halutaan tutkimuksen mukaan pitää kiinni eniten heti tasa-arvon jälkeen. Toisaalta kansainvälinen “vahtikoira-organisaatio” Privacy International julkaisi oman selvityksensä. Sen tuloksista repäistiin otsikoita, joissa käytettiin mm. ilmauksia “Yksityisyys Suomessa romahti”.

Oman aivan erityisen huomionsa ansaitsee lokakuussa hyväksytty Euroopan unionin Lissabonin sopimus. Sillä on tarkoitus muuttaa EU:n perussopimuksia. Euroopan unionin pilarirakenteen mahdollinen häviäminen merkitsee luonnollisesti erityisen paljon nyt kolmannen pilarin alaan kuuluvien poliisi ja turvallisuusasioiden suhteen. Toisaalta tietosuojaan eräästä keskeisimmistä oikeusperusteista, Euroopan ihmisoikeussopimuksesta tulee henkilötietojen suojan suhteenkin sitovaa oikeutta. Lissabonin sopimukseen kuuluvassa perusoikeusluettelossa on sekä yksityisyyden suoja että henkilötietojen suoja kummatkin. Näiltä osin sopimuksessa edellytetään myös itsenäisten tietosuojaviranomaisten olemassaoloa!

EU oli aktiivinen myös verkkorikosasioissa. Siellä havahduttiin tähän kasvavaan ongelmaan vihdoinkin aloittamalla yhteisen verkkorikosten torjuntastrategian laadinta. Aika tulee näyttämään, saadaanko tuosta strategiasta tehokas keino taistelussa rekisteröityjen oikeuksien ja luottamuksen puolesta. Asiasta eduskunnan hallintovaliokunnassa – tietosuoja-asiat kuuluvat sen alaisuuteen – järjestetyssä kuulemistilaisuudessa esitin, että Suomessa asiaa voitaisiin kansallisesti myös vauhdittaa esimerkiksi säätämällä tietoturvalisuuslaki ja integroimalla opetussektori tiiviimmin mukaan kansalaiskasvatukseen. Muutamat rikosoikeudenkäynnit toimintavuoden aikana saivat minut myös havaitsemaan, että paljon on tehtävä vielä töitä mm. syyttäjien koulutuksen suhteen.

Saimme myös uusia “kollegoita”. Euroopan Neuvoston ihmisoikeuskomissaari Thomas Hammarberg kutsui minutkin järjestämänsä seminaariin. Myös hän oli havahtunut osaltaan tietosuojaan kohdistuvista uhkista. Samoin uuden Euroopan perusoikeusviraston työohjelmaan tuli tietosuoja mukaan.

Sähköisen viestinnän tietosuojakysymyksien osalta jatkui edelleen toiminta yrityssalaisuuksien vuotamisten tehokkaammaksi estämiseksi. Kysymystä työnantajan oikeudesta lukea työntekijöiden sähköpostiviestejä ja seurata nettisurffailua paalutti paljon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen 3.4.2007 antama päätös Copland vastaan UK –asiassa. Kokonaan noiden keinojen käyttöä tuomioistuin ei näyttäisi rajaavan keinovalikoiman ulkopuolelle. Vuoden vaihteen jälkeen 29.1.2008 tuomioistuin antoi mielenkiintoisen päätöksensä Telefonica vastaan Promusicae – tekijänoikeusjärjestö –asiassa. Nämä tuomioistuimen ratkaisut tulevat uskoakseni merkittävästi heijastumaan myös maahamme.

Toteutimme myös merkittäviä toimistomme sisäisiä uudistuksia, joilla pyrimme edelleen tehostamaan yhteiskunnallista vaikuttavuuttamme ja parantamaan henkilöstömme asemaa ja työtyytyväisyyttä. Uudella sähköisellä asiankäsittelyjärjestelmällä uskomme pystyvämme vastaamaan entistä paremmin yhä kasvavaan kysyntäämme. Toisaalta toimintavuoden aikana suoritettu eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen tekemä tarkastuskin osoitti selkeästi resurssiemme rajallisuuden. Yhtälössä, jossa kysyntämme kansalaisten tietosuojallisen tietämyksen parantuessa kasvaa, ja jossa toisaalta tuottavuusohjelman haasteet pakottavat jatkuvasti kriittisesti suhtautumaan tekemiseemme, on luonnollisesti monia haasteita ja epävarmuustekijöitä. Siksi lähtökohdat vuodelle 2008 ovat erityisen mielenkiintoiset. Kaiken tämän keskellä henkilöstömme selviytyi jälleen kerran upeasti.

Helsingissä 14. päivänä huhtikuuta 2008

Reijo Aarnio
tietosuojavaltuutettu

1. LEDNINGENS ÖVERSIKT

Verksamhetsåret var vårt jubileumsår, eftersom det år 2007 har löpt 20 år sedan vår byrå grundades.

Under året firades dessutom den 25 år långa historien för Europarådets konvention om skyddet för personuppgifter genom att man arrangerade den första allmäneuropeiska informationssäkerhetsdagen. För att fira denna betydande dag, som förhoppningsvis också blir en tradition, slog vi samman dessa två evenemang: informationssäkerhetsdagen och jubileumsåret för vår byrå. Efter seminariet, som vi arrangerade, riktades vår energi på vår finländska specialitet, informationssäkerhetsdagen. Evenemang under jubileumsåret var också bl.a. mötet för jurister inom medlemsländernas dataskyddsmyndigheter Case Handling Workshop i Helsingfors, som samlade närmare 70 experter på dataskydd samt en valkväll med temat i dataskydd, som vi arrangerade tillsammans med EFFI. Dessutom stödde Lapplands universitet återigen vår verksamhet genom att det tillsammans med oss deltog i arrangemangen för evenemangen som hålls i Rovaniemi.

Även i slutet av året skedde mycket kring dataskyddsfrågor. Det finns anledning att särskilt nämna tre händelser. Rundradion offentliggjorde en undersökning, som den lät göra, vilken visade att medborgarna inte ens under undantagsförhållanden är villiga att avstå från sin integritet. Enligt undersökningen vill man mest hålla fast vid denna rättighet näst efter jämställdhet. Å andra sidan offentliggjorde den internationella ”vakthundsorganisationen” Privacy International sin egen undersökning. Resultaten ledde till rubriker där man bl.a. använde uttrycket ”Integriteten i Finland rasade”.

En alldeles särskild uppmärksamhet ska fästas vid Europeiska unionens Lissabonavtal som godkändes i oktober. Syftet med avtalet är att ändra EU-fördragen. Ett eventuellt upphörande av Europeiska unionens pelarstruktur är naturligtvis nu av speciellt stor betydelse i förhållande till polis- och säkerhetsfrågor som hör till den tredje pelarens område. Å andra sidan blir en av de viktigaste rättsgrunderna för dataskyddet, Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna, även rättsligt bindande i fråga om skyddet för personuppgifter. I förteckningen över grundläggande rättigheter, som hör till Lissabonavtalet, ingår både integritetsskyddet och skyddet för personuppgifter. Till dessa delar förutsätter avtalet även att självständiga dataskyddsmyndigheter skall finnas!

EU är aktiv även när det gäller internetbrott. Unionen insåg äntligen detta ökande problem och inledde utarbetandet av en gemensam strategi för bekämpning av internetbrott. Tiden kommer att visa om denna strategi blir ett effektivt sätt att kämpa för de registrerade rättigheterna och för förtroendet. I samband med en frågestund i temat, som arrangerades av riksdagens förvaltningsutskott – dataskyddsärendena hör till detta –, föreslog jag att man även i Finland på nationell nivå skulle kunna sätta fart på ärendet genom att utfärda en datasäkerhetslag och genom att på ett fastare sätt integrera undervisningssektorn med medborgaruppfostran. Vissa straffprocesser under verksamhetsåret fick även mig att inse att det ännu finns mycket arbete när det gäller utbildning för bl.a. åklagare.

Vi fick också nya ”kolleger”. Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter Thomas Hammarberg kallade även mig till ett seminarium som han arrangerade. Han hade också blivit uppmärksam på hot som riktas mot dataskyddet. Även den nya Europeiska byrån för grundläggande rättigheter inkluderade dataskyddet i sitt arbetsprogram.

I fråga om dataskyddsfrågor inom den elektroniska kommunikationen fortsatte verksamheten för att på ett effektivare sätt förebygga att företagshemligheter läcker ut. Frågan om arbetsgivarens rätt att läsa de anställdas e-postmeddelanden och att följa upp surfandet på internet begränsades till stor del av beslutet i ärendet Copland mot UK, som Europeiska gemenskapernas domstol fattade 3.4.2007. Det ser ut som om domstolen inte helt skulle stryka användningen av dessa ur metodurvalet. Efter årsskiftet 29.1.2008 fattade domstolen ett intressant beslut i ärendet Telefonica mot upphovsrättsorganisationen Promusicae. Jag tror att dessa domstolsbeslut kommer att ha en betydlig inverkan även i Finland.

Vi genomförde också betydande interna förnyelser på vår byrå i syfte att ytterligare effektivera vårt samhälleliga inflytande och att förbättra våra anställdas ställning och arbetstillfredsställelse. Vi antar att vi genom ett nytt elektroniskt system för ärendehandläggning på ett ännu bättre sätt kan svara på den ökande efterfrågan. Å andra sidan visade inspektionen, som riksdagens biträdande justitieombudsman genomförde under verksamhetsåret, att våra resurser är klart begränsade. Det finns många utmaningar och osäkerhetsfaktorer i en helhet, där efterfrågan på våra tjänster ökar i och med att medborgarnas dataskyddskunskaper ökar och där utmaningarna för produktivetsprogrammet å andra sidan kontinuerligt tvingar människorna att förhålla sig kritiska till vårt arbete. Därför är utgångspunkterna för år 2008 särskilt intressanta. Mitt i allt detta presterade vår personal återigen utmärkt.

Helsingfors den 14 april 2008

Reijo Aarnio
dataombudsman

2. TIETOSUOJAVALTUUTETUN TEHTÄVÄT JA RESURSSIT VUONNA 2007

TEHTÄVÄT

Henkilötietolain mukaan tietosuojavaltuutettu ohjaa, neuvoo ja valvoo henkilötietojen ja luottotietojen käsittelyä. Hän käyttää päätösvaltaa tarkastusoikeuden toteuttamista ja tiedon korjaamista koskevissa asioissa. Valtuutettu seuraa myös henkilötietojen ja luottotietojen käsittelyn yleistä kehitystä ja tekee tarpeelliseksi katsomiaan aloitteita. Niin ikään hän huolehtii toimialaansa kuuluvasta tiedotustoiminnasta sekä henkilötietojen käsittelyyn liittyvästä kansainvälisestä yhteistyöstä.

Henkilötietolaissa korostetaan rekisterinpitäjien itseohjausta. Rekisterinpitäjät tai näitä edustavat yhteisöt voivat laatia toimialakohtaisia käytännesääntöjä henkilötietolain soveltamiseksi ja hyvän tietojenkäsittelytavan edistämiseksi. Tietosuojavaltuutettu antaa tarvittaessa neuvontaa ja ohjausta käytännesääntöjen laadinnassa. Valtuutettu voi myös tarkastaa laaditut ehdotukset käytännesäännöiksi.

Tietosuojavaltuutettua tulee kuulla valmisteltaessa lainsäädännöllisiä tai hallinnollisia uudistuksia, jotka koskevat henkilöiden oikeuksien ja vapauksien suojaamista henkilötietojen käsittelyssä. Kuuleminen toteutuu käytännössä erityisesti lausuntoja antamalla ja esimerkiksi siten, että tietosuojavaltuutettu osallistuu lainsäädännön valmistelua ja tarkastamista varten asetettuihin työryhmiin.

Virallisen syyttäjän on kuultava tietosuojavaltuutettua ennen kuin hän nostaa syytteen henkilötietolain vastaisesta menettelystä. Vastaavasti tuomioistuimen on tällaista asiaa käsitellessään varattava valtuutetulle tilaisuus tulla kuulluksi. Valtuutettu antaa molemmissa tapauksissa lausuntoja.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain mukaan tietosuojavaltuutettu valvoo paikkatietojen käsittelyä, automatisoitujen järjestelmien avulla tapahtuvaa suoramarkkinointia koskevien säännösten noudattamista ja puhelinluetteloita, numerotiedotuspalveluita sekä käyttäjän erityistä tiedonsaanti-oikeutta koskevien säännösten noudattamista.

Työntekijän ja työnantajan välistä suhdetta koskevan työelämän tietosuojalain noudattamista tietosuojavaltuutettu valvoo työsuojeluviranomaisten ohella. Laki sääntelee yksityiselämän suoja koskevia kysymyksiä nimenomaan työelämän alueella.

1. marraskuuta 2007 astui voimaan uusi luottotietolaki. Siihen on koottu kuluttajia, yrityksiä ja yritysten vastuuhenkilöitä koskevien luottotietojen sääntely. Laissa on säännökset luottotietorekistereihin tallettavista tiedoista ja niiden säilytysajoista. Siinä myös määritellään aiempaa täsmällisemmin, mihin tarkoituksiin kuluttajan luottotietoja saa luovuttaa ja käyttää.

Uuden luottotietolain mukaan tietosuojavaltuutettu valvoo myös yritysluottotietojen käsittelyä. Luottotietotoiminnan harjoittajilta edellytetään luotettavuutta sekä hyvän luottotietotavan noudattamista. Luottotietorekisteriin saa tallentaa viranomaisten toteamia ja velkojien ilmoittamia maksuhäiriötietoja sekä henkilön tai yrityksen luottokelpoisuutta osoittavan luokituksen

Tietosuojavaltuutettu voi henkilötietolain mukaan tietyissä tapauksissa saattaa lainvastaiseksi arvioimansa käsittelyn tietosuojalautakunnalle, ellei asia korjaannu ohjein ja neuvoin, tai ilmoittaa asian syytteesenpanoa varten.

RESURSSIT

Tietosuojavaltuutetun toimiston vakinaisen tai siihen verrattavissa olevan henkilöstön määrä vuonna 2007 oli 20. Lisäksi toimistolla oli määräaikaista henkilöstöä. Henkilötyövuosien määrä oli yhteensä 22,65 htv.

Palkka- ja muihin toimintamenoihin kului yhteensä 1.492.471 euroa. Tulot olivat 12.059 euroa.

KUSTANNUSTEN JA HENKILÖTYÖVUOSIEN JAKAUTUMINEN

Tietosuojavaltuutetun toimiston kustannukset ja henkilötyövuodet jakautuivat oikeusministeriön TARMO -työajanseurantajärjestelmän tietojen perusteella seuraavasti:

Luvut perustuvat toimiston henkilöstön itse antamiin tietoihin työajan jakautumisesta.

TSV:n TOIMINNOT v. 2007	KUSTANNUKSET v. 2007(€)		HENKILÖTYÖVUODET v. 2007(htv.)	
	Kustannukset yht. / toiminto	%-osuus kust:sta	htv. / toiminto	%-osuus htv:stä
OPERATIIVISET TOIMINNOT				
Ennaltaehkäisevä toiminta	301 831	20,22	4,44	19,60
Lainsäädännön ja hallinnon kehittäminen (on myös ennaltaehkäisevää toimintaa)	65 270	4,37	0,95	4,17
TSV:n ratkaisutoiminta	310 084	20,78	4,64	20,5
Ennakkovalvonta	27 416	1,84	0,45	1,99
Lausunnot syyttäjille ja tuomioistuimille	28 854	1,93	0,46	2,04
Lausunnot tutk.lupa-asioissa	13 430	0,90	0,24	1,06
Konsultointi (muut kuin rekisterinpitäjät)	9494	0,64	0,14	0,62
Tietopalvelu, ml. puh. neuvonta	82 214	5,51	1,52	6,70
Jälkikäteisvalvonta (tarkastustoiminta)	31 077	2,08	0,42	1,86
Kv. toiminta	112 720	7,55	1,03	4,53
Tietosuojan yleinen seuranta	26 670	1,79	0,39	1,71
TUKITOIMINNOT (yht.)	289 814	19,42	4,61	20,34
POISSAOLOT (lomat, sair.)	193 598	12,97	3,37	14,88
KAIKKI YHTEENSÄ	1 492 471	100	22,65	100

3. TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS JA TULOKSELLISUUS

3.1. TOIMINNAN VAIKUTTAVUUS

Tietosuojavaltuutetun henkilötietolain soveltamiseen liittyvä ohjaus- ja valvontatehtävä on valtakunnallinen ja kattaa sekä viranomaisten että yksityisen sektorin toimijat (rekisterinpitäjät) ja rekisteröidyt. Toiminnan vaikuttavuutta lisää viranomaisten velvollisuus varata tietosuojavaltuutetulle tilaisuus tulla kuulluksi henkilötietojen käsittelyyn vaikuttavista lainsäädännöllisistä ja hallinnollisista uudistuksista. Tietosuojavaltuutetun ohjaus- ja valvontatoimivalta ulottuu myös tällaiseen erityislainsäädännön perusteella tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn. Yleiselle syyttäjälle ja tuomioistuimille säädetty velvollisuus kuulla tietosuojavaltuutettua ohjaa osaltaan lainsäädännön soveltamista. Tietosuojavaltuutettu toimii lisäksi Euroopan unionin jäsenvaltioiden edustajista koostuvassa tietosuojatyöryhmässä sekä poliisi- ja rajavaltuutuksen sekä tullitietojärjestelmän tietosuojan valvontaelimissä. Lisäksi tietosuojavaltuutettu seuraa tietosuojan kansainvälistä kehitystä, vastaa toimialaansa kuuluvasta kansainvälisestä toiminnasta sekä myös tiedottaa niistä.

Henkilötietolaissa säädettyjen tavoitteiden toteuttaminen kansalaisten yksityisyyden suojaamiseksi kuuluu kaikille rekisterinpitäjille. Tietosuojavaltuutetun toimistolla on kuitenkin merkittävä rooli rekisterinpitäjien osaamisen edistämässä ja rekisteröityjen tietoisuuden lisäämisessä. Toimiston keskeinen toimintamuoto on yhteistyö eri hallinnonalojen lakeja säätävien sekä alastaan hallintoa ohjaavien viranomaisten samoin kuin eri toimialojen kanssa. Kun käsitellään henkilötietoja, henkilötietolaissa säädettyjen vaatimusten huomioon ottaminen on keskeinen edellytys tietoyhteiskunnan toimivuuden varmistamisessa ja kansalaisten luottamuksen rakentamisessa..

Toimiston tehtäväalueiden suoritiedot kuvaavat tuloksellisuutta, vaikkakaan niistä ei voida vetää suoria johtopäätöksiä toiminnan vaikuttavuuteen. Suoritietoja kuvataan kohdassa 3.2.

Toiminnan vaikuttavuudesta voidaan tehdä johtopäätöksiä erilaisten kyselyjen, selvitysten ja niiden tulosten perusteella sekä seuraamalla vireille saatettujen asioiden määriä, laatua ja asioiden jakautumista.

Tavoitteena vuonna 2007 oli lisätä kansalaisten ja rekisterinpitäjien tietoisuutta tietosuojaan perustuvista oikeuksista ja velvollisuuksista. Toimintavuoden aikana toteutettiin suunnitellulla tavalla useita rekisteröityjen oikeuksia ja rekisterinpitäjien velvoitteita koskevia kampanjoita osana tietosuojavaltuutetun toimiston 20-vuotisjuhlavuotta.

- Tulostavoitteiden mukaan tehtävien pääpaino oli ennaltaehkäisevässä toiminnassa. Vaikuttavuutta pyrittiin lisäämään yleisohjauksen oikealla kohdentamisella ja integroitumalla toiminnallisesti erilaisiin ryhmiin, toimikuntiin jne.
- Tietosuojavaltuutetun toimiston merkittävin tiedotuskanava on verkkosivut. Verkkosivujen kävijämäärillä voidaan osaltaan katsoa olevan merkitystä, kun toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta arvioidaan. Toimintavuonna kävijämäärä kasvoi 11 % edelliseen vuoteen nähden. (Kts. taulukko sivulla 14)

3.2. TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN JA TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Tietosuojavaltuutetun toimiston lähivuosien keskeinen tehtävä on osallistua mahdollisimman laajasti tietoyhteiskunnan kansalliseen ja kansainväliseen kehittämistyöhön sekä tuottaa tähän liittyvää ohjausaineistoa, harjoittaa laajaa sidosryhmäyhteistyötä ja osallistua eri toimialojen lainsäädäntö- ja menetelmäkehitystyöhön sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

Tulossopimuksessa keskeisimmät palvelukohtaiset tavoitteet koskivat oikeusturvapalveluita, yleisohjausta ja sidosryhmäpalveluita, viranomaispalveluita, kansainvälisiä palveluita ja viestintäpalveluita.

3.2.1 ENNALTAEHKÄISEVÄ TOIMINTA

Ennaltaehkäisevä toiminta on jaettu seuraaviin päätoimintoihin:

- 1) sidosryhmäyhteistyö; tavoitteita edistetään yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa
- 2) yleisohjaus- ja tiedoteaineiston tuottaminen
- 3) tiedottaminen ja viestintä
- 4) lausuntojen antaminen lainsäädännöllisistä ja hallinnollisista uudistuksista
- 5) lausuntojen antaminen käytäntösäännöistä
- 6) rekisterinpitäjäkohtainen neuvonta, ohjaus ja konsultointi henkilötietolain vaatimuksista hyvän tietojenkäsittelyn aikaansaamiseksi, sekä
- 7) ennakkovalvonta (tsv:lle toimitetut ilmoitukset)

Myös tietosuojan yleinen seuranta palvelee erityisesti ennaltaehkäisevää toimintaa.

Tulostavoitteiden mukaan ennaltaehkäisevän toiminnan tehokkuutta arvioitiin mm. tuotetun ohjausaineiston määrällä sekä yhteistyöhön osallistumisen laajuudella. Tarkastustoiminnan tehokkuutta arvioitiin tarkastusten määrällä, kattavuudella sekä tuloksilla.

Vuodeksi 2007 asetetut tavoitteet saavutettiin pääosin suunnitellulla tavalla.

Ennaltaehkäisevään toimintaan kului 5,28 htv:ta (4,44 vars. ennaltaehk.toiminta, 0,45 enn.valvonta, 0,39 tietosuojan yleinen seuranta)
Kustannusosuus 355 917 euroa (301 831 vars. enn.ehk.toiminta, 27 416 valvonta, 26 670 tietosuojan yleinen seuranta), prosenttiosuus kaikista menoista oli 20,22 %.

Ennaltaehkäisevää toimintaa on myös lainsäädännön ja hallinnon kehittäminen, joka esitetään tässä kertomuksessa omana kohtanaan.(kohta 3.2.2.)

Sidosryhmäyhteistyö

Sidosryhmäyhteistyön tavoitteena on ollut erityisesti tietosuojan intergrouinnin edistäminen, mutta myös rekisterinpitäjien ja rekisteröityjen osaamisen edistäminen.

Sidosryhmäyhteistyön tehokkuutta arvioidaan osallistumisen laajuudella. Organisoituun sidosryhmäyhteistyöhön on osallistuttu valtakunnallisella tasolla sekä hallinnonala- ja toimialakohtaisen yhteistyön muodossa. Tietosuojavaltuutetun toimiston edustaja on osallistunut yhteensä noin 80 neuvottelukuntaan, työryhmään tai muuhun yhteistyöryhmään.

- *Valtakunnallinen taso.* Tietosuojavaltuutettu on kuulunut jäsenenä tai asiantuntijajäsenenä tietoyhteiskuntaneuvostoon, tietoturvallisuusasian neuvottelukuntaan sekä valtion tietoturvallisuusasiain johtoryhmään. Toimiston edustajia on lisäksi osallistunut useisiin valtion tietoturvallisuuden johtoryhmän alaisiin työryhmiin. Toimisto osallistui myös valtakunnallisen tietoturvapäivän (6.2.2007) toteutukseen.
- *Hallinnonala- ja toimialakohtainen sidosryhmäyhteistyö.* Toimiston edustajat ovat osallistuneet noin 30 eri hallinnonalojen asettamaan työ- ja ohjausryhmään. Yhteistyötä on jatkettu lisäksi muun muassa käytännesääntöjen tai muun toimialakohtaisen ohjauksen aikaansaamiseksi.
- *Toimialakohtaisista organisoituista työryhmistä* voidaan mainita erityisesti tietosuoja- valtuutetun johdolla toimivat terveydenhuollon-, opetustoimen- ja sosiaalialan ohjausryhmät, sekä tele- ja vakuutusalan yhteistyöryhmät.
- *Säännöllistä yhteistyötä* on jatkettu myös sisäasiainministeriön, viestintäviraston, kuluttajaviraston, terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen, puhelin- ja verkkoauttamisen eettisen neuvottelukunnan, lääninlääkärien, potilasasiamiesten ja sosiaaliasiamiesten kanssa, sekä Suomen Suoramarkkinointiliiton kanssa. Tietosuojavaltuutetun toimisto järjesti yhdessä viestintäviraston kanssa 26.1.2007 Säätöalalla kansainväliseen tietosuojapäivään liittyvän kutsuvierasseminaarin, jonka teemana oli ”Tietosuoja – reuna-alueilta polttopisteeseen”.
- *Yksittäisiä sidosryhmäneuvotteluja* on pidetty eri rekisterinpitäjätahojen tai isojen rekisterinpitäjien edustajien kanssa viikoittain.

Sidosryhmäyhteistyöhön kului 1,77 htv:ta.
Kustannusosuus yhteensä 123 196 euroa.

Tietosuojavaltuutetun toimiston antamat lausunnot käytännesäännöistä vuosina 2002 - 2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Käytänne- sääntölaus. yht.	6	4	2	4	6	–

Lukuihin sisältyvät sekä toimialakohtaiset että rekisterinpitäjäkohtaiset käytännesäännöt

Käytännesääntötyöhön kului 0,08 htv.
Kustannusosuus 5 535 euroa.

Yleisohjaus ja tiedoteaineiston tuottaminen

Yleisohjauksen aineiston keskeinen tavoite on rekisterinpitäjien ja rekisteröityjen tietoisuuden lisääminen.

Vuonna 2007 aloitettiin kotisivu-uudistuksen ohessa hanke olemassaolevan ohjausaineiston ja lomakkeiden läpikäymiseksi ja uudistamiseksi. Hanke jatkuu vuonna 2008. Täysin uudet esitteet laadittiin sähköpostin käytöstä sosiaalihuollossa sekä portaalitoiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta.

Jatkettiin ohjausaineiston käännättämistä ruotsiksi kielilain vaatimusten mukaisesti. Englanninkielistä aineistoa on tarkoitus lisätä lähivuosina.

Yleisohjausta varten vuosina 2002 – 2007 laaditut uudet esitteet ja tiedotteet:

Sarjan nimi:	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Asiaa tietosuojasta	1	1	2	1	-	2
Hyvä tietää	1	-	4	12	6	-
Tiedote rekisteröidyille	-	-	1	-	-	-
Tietosuoja-valtuutetun mallit	-	-	-	1	-	-

Liitteenä 2 on luettelo voimassaolevasta ohjausaineistosta. Luettelo käsittää tietosuojavaltuutetun esitteet, tiedotteet, mallit ja mallilomakkeet.

Yleisohjaukseen ja tiedoteaineiston tuottamiseen kului 0,61 htv:ttä.
Kustannusosuus 40 700 euroa.

Maksullinen koulutustoiminta

Maksullisen koulutustoiminnan tulostavoite oli vuonna 2007 edelleen 10.000 euroa vuodessa. Maksut on määritelty keskimääräisinä siten, että korvaukset ovat kattaneet vähintään todelliset kulut. Koulutusta on pyritty toteuttamaan kysynnän mukaan, mutta arvioiden myös koulutuksen merkitys vaikuttavuuden näkökulmasta. Maksullisia koulutus- ja/tai luentotilaisuuksia on ollut 43 kpl. Tietosuojavaltuutetun toimiston edustajat ovat käyneet aktiivisesti kouluttamassa myös sidosryhmäyhteistyöhön liittyvissä tilaisuuksissa, esim. terveydenhuollon seminaareissa.

Asetetut euromääräiset tulostavoitteet on ylitetty.

Tulot ja koulutustilaisuuksien määrä sekä korvauksen määrä tunnilta vuosina 2003 – 2007:

	2003	2004	2005	2006	2007
Yhteensä					
Koulutustilais. Lukumäärä	52 ¹⁾	58 ¹⁾	64 ¹⁾	49 ¹⁾	43
Tulot maksullisista	13 443 + ALV	17 238 + ALV	15 282 + ALV	10 855 + ALV	12 059 + ALV
Korvaus/tunti	139,50 – 263,00 + ALV	143,00 – 270,00 + ALV	143,00 – 270,00 + ALV	148,00 – 279,00 + ALV	160,- 290,- + ALV

¹⁾ Luku kuvaa koulutustilaisuuksien kokonaismäärää. Yhteen koulutustilaisuuteen voi sisältyä useampia luentotunteja

Koulutustoimintaan kului 0,57 htv:tta.

Kustannusosuus yhteensä koko koulutustoiminnan osalta oli 42 710 euroa (maksullinen ja maksuton).

Tiedotustoiminta

Tiedotustoiminnan keskeinen tavoite on tietosuojaosaamisen ja tietoisuuden lisäämisessä. Tiedotustoimintaa on toteutettu toimintasuunnitelman ja viestintäsuunnitelman mukaisesti.

Tietosuoja-lehti on ilmestynyt suunnitelman mukaisesti 4 kertaa vuodessa. Lehden toimittamisesta solmittiin kesäkuussa 2005 yhteistyösopimus Viestintäviraston, tietosuojavaltuutetun toimiston ja tietosuojalautakunnan sekä kustantajan Stelletum Oy:n välillä. Lehden toimitusneuvoston puheenjohtajana on toiminut tietosuojavaltuutettu *Reijo Aarnio* ja päätoimittajana viestintäjohtaja *Anna Lauttamus-Kauppila* Viestintävirastosta.

Tietosuoja-lehti on ilmestynyt jo yli 18 vuoden ajan ja se on ollut tarpeellinen työväline rekisterinpitäjille. Uudistunut lehti tutustuttaa tietosuojan säännöksiin ja käytäntöön, tietoturvallisuuteen ja viestinnän luottamuksellisuuteen. Julkaisu on tarkoitettu avuksi ennen kaikkea niille asiantuntijoille, jotka suunnittelevat tai hyödyntävät tietojärjestelmiä, käsittelevät henkilötietoja ja osallistuvat niitä koskevaan päätöksentekoon.

Lehden sisällöllisessä uudistuksessa onnistuttiin ottamaan hyvin huomioon eri julkaisijatahojen viestinnälliset tarpeet. Laajentunut ja monipuolistunut sisältö on heijastunut myös kasvavina tilaaja- ja lukijamäärinä.

Tietosuoja-lehti ilmestyi vuonna 2007 neljänä 48-sivuisena numerona. Lehden keskimääräinen painos oli viime vuonna 4 500 kappaletta ja maksullinen levikki 3 500 kappaletta. Levikki pysyi melko tarkkaan vuoden 2006 tasolla. Tilaaajien ohella lehteä painetaan julkaisijoiden omia sisäisiä jakeluja ja viestinnällisiä tarpeita varten 550 kappaletta. Muu osa painoksesta käytetään irtonumeromyyntiin ja lehden markkinointiin. Tilaaajaryhmistä erityisen kattavasti lehti tilataan kunnallishallintoon ja terveydenhuollon organisaatioihin. Tulevaisuudessa markkinointia keskitetään yritysmaailmaan.

Vuonna 2007 lehti ilmestyi myös internetissä, osoitteessa [www.tietosuoja-lehti](http://www.tietosuoja-lehti.fi), ns. näköislehtenä. Verkkojulkaisun avulla Tietosuoja-lehden sisällöt pystytään linkittämään entistä paremmin julkaisijoiden muuhun tiedotustoimintaan sekä tarjoamaan lukijoille laajempia tietosisältöjä. Vuonna 2007 tietosuojaa ja tietoturvaa käsittelevät artikkelit muodostivat 80 prosenttia lehden artikkeleista, tietosuojan painottuen tietoturvaa hiukan enemmän. Loput 20 prosenttia artikkeleista käsittelevät viestinnän luottamuksellisuutta.

Kotisivujen (www.tietosuoja.fi) käytettävyyttä on pyritty edelleenkin kehittämään parantamalla tietojen löydettävyyttä ja ajantasaisuutta. Käyttötilastojen (luotu www-palvelimen keräämien tunnistamattomien lokitietojen avulla) perusteella saatujen kävijämäärien mukaan sivuja haettiin 474 983 kertaa vuonna 2007 (427 762 vuonna 2006) eli lisäystä oli 11 % vuonna 2007). Verkkosivujen kävijämäärillä voidaan arvioida myös toiminnan vaikuttavuutta sekä tietosuojatietoisuuden nykytilaa.

Tiedotusvälineiden yhteydenotot ovat jatkuneet entisessä laajuudessa.

Viestintää koskevia tilastotietoja vuosilta 2002-2007:

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Tietosuoja-lehti						
• ilm.kerrat	4 krt / vuosi	4 krt / vuosi	4 krt / vuosi	4 krt/ vuosi	4 krt/ vuosi	4 krt/ vuosi
• painosmäärä	2600	3200	3500	3400	4000	4500
• maksullinen levikki	2230	2730	2930	2930	3650	3500
• kokonais- sivum./vuosi	144	136	144	164	192	192
Kotisivut			kokonais- uudistus			
• kävijämäärät		>100 000	190 940	310 457	427 762	474 983

Eri muodoissa tapahtuvaan tiedotukseen kului 1,41 htv:tta.
Kustannusosuus 89 690 euroa.

3.2.2 LAINSÄÄDÄNNÖN JA HALLINNON KEHITTÄMINEN

Eri hallinnonaloja koskevan lainsäädännön merkitys tietosuojan toteutuksessa on merkittävä. Sen vuoksi henkilötietolaissa säädetty velvollisuus kuulla tietosuojavaltuutettua henkilötietojen käsittelyyn vaikuttavista lainsäädäntöhankkeista on olennaisen tärkeä vaikuttamiseen muoto.

Vuoden 2007 aikana annettiin lausuntoja yhteensä 43 lainsäädäntöhankkeesta sekä 37 hallinnollisen uudistamisen hankkeesta. Eduskunnassa tietosuojavaltuutetun edustaja oli kuultavana 33 kertaa. Pyydettyjen lausuntojen määrä on jonkin verran lisääntynyt edelliseen vuoteen nähden.

Tietosuojavaltuutettu tai toimiston muu edustaja on osallistunut noin kahteenkymmeneen eri hallinnonalojen asettamaan uutta lainsäädäntöä käsittelevään viralliseen työryhmään sekä lukuisiin epävirallisempiin työryhmiin.

Lainsäädäntöhankkeista ja hallinnollisista uudistuksista annettujen lausuntojen määrä vuosina 2002-2007:

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
lausunnot lainsäädäntö- hankkeista	30	21	38	45	39	43
Eduskunnassa kuultavana	23	13	22	29	39	33
Lausunnot hallinnollisista uudistuksista	19	15	21	20	33	37
lausunnot kv - normeista ja sopimuksista	13	7	5	11	7	8
Yhteensä	85	56	86	105	118	121

Lainsäädännön ja hallinnon kehittämiseen kului 0,95 htv:tta (lausunnot lainsäädäntöhankkeista 0,50, muu kehittäminen 0,45).

Kustannusosuus oli yhteensä 65 270 euroa (lainsäädäntö 34 465, muut 30 805), prosenttiosuus kaikista menoista oli 4,37 %.

3.2.3. ENNAKKOVALVONTA (henkilötietolain 36 ja 37 §:ssä säädetty ilmoitusasiat)

Ennakkovalvontaa toteutetaan henkilötietolaissa säädetyn ilmoitusmenettelyn mukaisesti. Ilmoitusmuotoja ovat rekisteri-ilmoitukset, toimintailmoitukset ja ilmoitukset ulkomaille luovutuksista. Ilmoitusten lukumäärä oli laskusuunnassa eli 184 kpl vuonna 2007 (225 kpl vuonna 2006). Kts. jäljempänä kohta 3.2.5 ja liite 1.

Ennakkovalvontaan kului 0,45 htv:tta. Kustannusosuus 27 416 euroa. Ennakkovalvonnan prosenttiosuus kaikista menoista oli 1,84 %.

3.2.4. TARKASTUSTOIMINTA

Tarkastustoiminnan tavoitteet saavutettiin kokonaisuutena arvioiden. Paikanpäällä tehtyjä tarkastuksia oli 18 kpl. Muutoin tarkastustoiminta painottui toimintavuonna ns. etätarkastuksiksi luettaviin toimialakohtaisiin erillisselvityksiin.

Vuonna 2007 tehtiin sähköinen kysely terveydenhuollon toimialalle erityisesti uuden lainsäädännön voimaantulon vaikutuksista. Myös suurimmille suomalaisille pörssiyrityksille tehtiin kysely niiden tietosuojakäytännöistä.

Oma-aloitteisia selvityspyyntöjä lähetettiin toimintavuonna selvästi edellisvuotta vähemmän.

Tarkastusten ja selvityspyyntöjen määrä vuosina 2002-2007:

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Tarkastuskäynnit	16	15	13	17	10	18
Etätarkastukset	9	35	172	254	69	202
• Toimialakohtaiset kyselyt			69	232	69	200
• Ns. nettipoliisiselvitys (sivustojen määrä)		28	101	22	–	-
• Tee-se-itse tarkastukset	9	7	2	-	–	2
Oma-aloitteiset selvityspyynnöt	26	20	27	20	33	14
Schengenin tietojärjestelmä			1	1	1	3
Yhteispohjoinen tarkastus			3	-	-	-
Kaikki yhteensä	51	70	216	292	113	237

Tarkastustoimintaan kului 0,42 htv:tta.

Kustannusosuus 31 077 euroa.

Tarkastustoiminnan prosenttiosuus kaikista menoista oli 2,08 %.

3.2.5 RATKAISUTOIMINTA

Ratkaisutoiminta liittyy ensisijaisesti kansalaisten oikeusturvan toteuttamiseen sekä kansalaisten ja rekisterinpitäjien ohjaus- ja neuvontatoimintaan.

Kirjallisesti vireille tulleiden asioiden määrä väheni 11%, mutta asioita käsiteltiin 5,5 % enemmän. Myös ilmoitusasioiden määrä laski 23 % ja niitä myös käsiteltiin 18 % vähemmän. Sähköpostitse vireilletulleet asiat lisääntyivät 8,2 %.

Kaikkien asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 2,9 kk. Kansalaisilta vireille tulleiden asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 9,7 kk. Käsittelyaikatavoitteeseen (= 6 kk) ei päästy kansalaisten toimenpidepyyntöjen käsittelyssä, mutta kaikkien asioiden keskimääräinen käsittelyaikatavoite (= 4 kk) alitettiin selvästi.

Vireille tulleiden asioiden määrä pieneni suunnitellulla tavalla erityisesti niillä toimialoilla, joilla tehostettiin entisestään ohjattua sidosryhmäyhteistyötä. Näitä olivat opetusala (-40,8%; ohjausryhmä Otto), terveydenhuolto (-16,4%; ohjausryhmä Tellu), teleala (-32,9%; Terttu-tietosuojatyöryhmä) sekä vakuutusala, jolle vuoden 2007 aikana perustettiin oma ohjausryhmänsä (-32,2%). Lisäksi vireille tuli aiempaa vähemmän kaupan (-43,3%) ja poliisisektorin (-30,1%) asioita.

Työelämän sektorilla v. 2005 alkanut huomattava kasvu liki tyrehtyi toimintavuoden 2007 aikana (2 %).

Tuloksiin vaikuttavat myös terveydenhuollon toimialalla sekä valittujen julkisesti noteerattujen yhtiöiden osalta ennaltaehkäisemisen tarkoituksessa tehdyt erityiskampanjat.

Rekisterinpitäjät ovat noudattaneet yleensä tietosuojavaltuutetun ohjausta. Tietosuojalautakunnalle vietiin kertomusvuonna 1 asia.

Kirjallisesti vireille tulleisiin yksittäisasioihin kului 4,64 htv:tta. Kustannusosuus 310 084 euroa. Ratkaisutoiminnan prosenttiosuus kaikista menoista oli 20,78 %.

Ratkaisutoiminnassa v. 2007 käsiteltyjen asioiden keskimääräinen kustannus oli 207 euroa/käsitelty asia. Aikaisempien vuosien vertailuluvut olivat 230 euroa/käsitelty asia vuonna 2005, ja 220 euroa/käsitelty asia vuonna 2006.

Vireillesaatettuja asioita koskevia tilastotietoja

Vireilletulleet ja käsitellyt asiat yhteensä vuosina 2002 - 2007:

	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	vir.	käs.	vir.	käs.	vir.	käs.	vir.	käs.	vir.	käs.	vir.	käs.
Varsinaiseen toimintaan liitt. yht. - joista ilmoitus- asioita	2008	2241	1705	2021	1894	1906	2309	2356	2285	2040	2245	2138
	435	731	174	478	144	178	172	179	238	225	183	184
Hallinnolliset asiat	96	96	89	89	103	106	106	105	130	109	141	129
S-postilla vireille	586		700		806		984		1064		1151	

Yksityiskohtaisempi kuvaus kaikista v. 2006 ja 2007 toimistoon vireille tulleista ja käsitellyistä asioista liitteenä 1.

Vireilletulleiden asioiden jakautuminen sektoreittain sekä rekisterinpitäjien ja rekisteröityjen välillä vuosina 2002-2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Yksityinen sektori						
Rekisterinpitäjät	659	391	448	525	427	439
Rekisteröidyt	361	337	383	493	497	509
Valtion viranomaiset ja laitokset, muu julkishallinto						
Rekisterinpitäjät	125	157	158	190	199	157
Rekisteröidyt	163	157	176	164	208	143
Kunnalliset viranomaiset ja laitokset						
Rekisterinpitäjät	86	113	102	123	126	131
Rekisteröidyt	85	105	113	110	114	114

Vireille tulleiden asioiden määrä suurimpien toimialojen osalta vuosina 2002 – 2007 (rek.r = rekisteröityjen/kansalaisten vireille saattamat asiat)

Toimiala	2002	2003	2004		2005		2006		2007	
	Yht.	Yht.	Rek.r	Yht.	Rek.r	Yht.	Rek.r	Yht.	Rek.r	Yht.
terveydenhuolto *	197	275	96	282	110	303	104	296	102	255
työelämä	166	171	98	187	124	224	113	245	144	261
suoramarkkinointi	128	113	91	148	152	193	125	166	141	184
yhdistystoiminta	86	69	27	87	25	93	32	92	24	95
opetusala *	60	67	28	81	29	86	35	89	21	71
kauppa	68	57	43	64	47	67	62	88	33	51
sosiaalitoimi *	42	52	29	59	31	60	37	74	38	83
poliisi	49	59	60	72	63	75	61	71	40	51
teleala *	59	69	69	92	77	156	51	60	39	47
luottotietotoiminta	43	34	31	37	31	30	40	42	34	41
liikenne	36	31	24	35	22	31	23	33	19	35
pankki- ja perimistoiminta	37	31	15	40	18	29	16	30	19	36
vakuutus *	21	32	27	40	22	32	22	30	17	21

* toimialalle on perustettu ohjausryhmä

Tarkastusoikeusasioiden ja tiedon korjaamisasioiden määrä vuosina 2002-2007:

	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	tark.	t. ko.	tark.	t. ko.	tark.	t. ko.	tark.	t. ko.	tark.	t. ko.	tark.	t. ko.
Terveydenhuolto	23	26	16	19	10	40	26	24	15	32	26	31
Luotto-tieto-asiat	3	12	2	7	1	4	1	4	-	2	-	6
poliisi	16	4	15	1	27	2	32	4	34	2	17	-
muut	31	9	18	12	21	10	29	13	28	8	19	10
Yht.	73	51	51	39	59	56	88	45	77	44	62	47
Mol. yht:	124		90		115		133		121		109	

Tarkastus- ja tiedon korjaamisasioiden osuus muista vireille tulleista asioista (pl. hallinnolliset asiat) oli 5,09 %.

Vireilletulleet lausuntopyynnöt syyttäjiltä ja tuomioistuimilta sekä lausunnot tutkimuslupa-asioissa vuosina 2002 - 2007:

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Syyttäjiltä ja tuomioistuimilta (HetiL 41 §)	17	25	50	41	44	49
Tutkimuslupa-asiat (StakesL 4§)	39	62	51	68	63	35

Lausuntojen antamiseen syyttäjille ja tuomioistuimille kului 0,46 htv, tutkimuslupa-asioiden käsittelyyn 0,24 htv.

Syyttäjille ja tuomioistuimille annettujen lausuntojen kustannusosuus oli 28 854 euroa, tutkimuslupa-asioiden 13 430 euroa.

Mainittujen lausuntoasioiden yhteenlaskettu prosenttiosuus kaikista menoista oli 2,83 %.

3.2.6. TIETOPALVELU

Tietopalvelun keskeinen toimintamuoto on puhelimitse tapahtuva neuvontatyö, jonka merkitys toimiston työn ja toiminnan suunnittelun kannalta on tärkeä. Puhelinneuvontaan osallistui kerrallaan kaksi puhelinneuvojaa, mutta puheluja tuli myös tietosuojavaltuutetulle ja muille henkilöille suoraan. Puhelinneuvonnan sisältöä kartoittamalla, dokumentoimalla ja tilastoimalla pystyttiin edelleen tehostamaan tiedottamista sekä hyödyntämään tietoja suunnittelu- ja ohjaustyössä.

Puhelujen määrä oli arviolta 7500 kpl vuodessa.

Tietopalveluun kului 1,52 htv:tta.

Kustannusosuus 82 214 euroa.

Tietopalvelun prosenttiosuus kaikista menoista oli 5,51 %

3.2.7. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Kansainvälistä toimintaa toteutettiin suunnitellulla tavalla. Tietosuojavaltuutettu osallistui aktiivisesti kansainvälisiin kokouksiin pitäen niissä useita luentoja, ja johti 3 Schengen-sopimukseen liittyvää uusintatarkastusta, jotka tehtiin uusiin EU:n jäsenvaltioihin.

Niin ikään hän toimi asiantuntijana EU:n komission rahoittamassa TAIEX-ohjelmassa. Lisäksi tietosuojavaltuutetun toimisto oli jo toisen kerran mukana kansainvälisessä opiskelijavaihto-ohjelmassa saaden harjoittelijan kahdeksi kuukaudeksi Georgetownin yliopistosta, Washington DC:stä.

Kansainvälisten asioiden koordinointia toteutettiin kansallisella tasolla yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa. Kansainvälisistä asioista tiedottamista jatkettiin lähettämällä määritellylle vastaanottajajoukolle ”newsletter” – tyyppistä sähköistä tiedotetta (6 lehteä v. 2007) sekä tehostamalla kansainvälisten asioiden tiedottamista kotisivuilla. Tiedotteissa kerrottiin mm. EU:n tietosuojaan liittyvästä lainsäädännöstä, tietosuojan uusista ilmiöistä ja kehitysnäkymistä, eri maiden tietosuojaviranomaisten toiminnasta sekä tietosuojadirektiivin artikla 29 mukaisen työryhmän toiminnasta.

Kansainväliseen toimintaan kului 1,03 htv:tta.

Kustannusosuus 112 720 euroa.

Kansainvälisen toiminnan prosenttiosuus kaikista menoista oli 7,55 %.

Tietoja kansainvälisestä toiminnasta:

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Tietosuojadirektiivin 29 art. Tietosuojatyöryhmä						
- kokouksia	5	6	6	4	5	4
- kirjallisia lausuntoja	6	11	17	6	4	6
Europolin yhteinen valvontaelin						
- kokouksia		5	4	4	4	4
- kirjallisia lausuntoja		4		3	1	2
Europolin muutoksenhakuelin						
- kokouksia				4	4	3
- kirjallisia lausuntoja					–	2
Schengenin tietojärj. yhteinen valvontaelin						
- kokouksia		5	4	5	4	4
- kirjallisia lausuntoja	1	1	2	8	1	1
Tullitietojärjestelmä						
- kokouksia		2	2	1	3	2
Euroopan unionin esittelijäkokous (Case handling workshop)	2	2	2	2	2	2
Muut kv.kokoukset						
- ts.viranomaisten maailmankokous	1	1	1	1	1	1
- pohjoismaiset ts.viranomaisten kokoukset	3	3	3	3	3	2
* pohjoismainen varsinainen ts.viranomaisten kokous						
* pohjoismainen esittelijöiden kokous						
* pohjoismainen teknisten kokous						
Euroopan tietosuoja- valtuutettujen kevätkokous	1	1	1	1	1	1

4. HENKILÖSTÖN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Henkilöstömäärä ja virkarakenne

Toimiston vakinaisten virkojen määrä kertomusvuoden lopussa oli 20. Lisäksi toimistossa työskentelee 1 oikeusministeriön virassa oleva henkilö, joka tietosuojavaltuutetun toimiston tehtävien lisäksi hoitaa puolet työajastaan nimilautakunnan tehtäviä.

Kertomusvuonna vakinaistettiin kaksi määräaikaisessa virkasuhteessa ollutta henkilöä, joista toinen it-erityisasiantuntijan virkaan ja toinen ylitarkastajan virkaan. Lisäksi täytettiin kaksi vapautunutta ylitarkastajan virkaa eli lähtövaihtuvuus oli 9,5 %.

Henkilötyövuosien kokonaismäärä oli 22,65 htv. Toimistossa työskenteli kesällä myös 4 kotimaista ja 1 kansainvälinen yliopistoharjoittelija.

Henkilöstön sukupuolijakauma, ikärakenne ja koulutustaso

* Henkilöstön sukupuolijakauma oli: naisia 13, miehiä 8

* Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 47,3 vuotta

* Koulutustaso

- ylempi korkeakoulututkinto	17 hlöllä
- opistotasoinen tai vastaava tutkinto	2 hlöllä
- muu tutkinto	2 hlöllä

Kokonaistyövoimakustannukset v. 2007 olivat yht. 1.216 008 euroa.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittyminen

	Toteutunut 2005	Toteutunut 2006	Toteutunut 2007	vert. vuoteen 2006
HENKILÖSTÖ- VOIMAVARAT				
<i>Henkilöstön tilaa kuvaavat mittarit ja muut tiedot</i>				
- henkilöstömäärä/virat	19	19	20	+5,3%
- henkilötyövuodet	20,8	21,33	22,65	+6,2%
- työhyvinvointitoiminta			11352	
- henkilöstökoulutus (pv/hlö)		4	7,35	+83,8%
- henkilöstökoulutus (€)		4 515	7 945	+76,0%
- työolobarometrit (VMBAro)			3,12	
työterveyshuollon kustannukset		12 704	23 143	+82,2%
sairauspoissaolot pv/hlö		12,7	10,9	-14,2%

Otettiin käyttöön vuotuinen työolobarometrimittaus (VMBaro). Työterveyshuollon kustannusten voimakas kasvu vuonna 2007 johtui osittain kolmen vuoden välein suoritettavasta terveystarkastuskierrroksesta ja siitä seuranneista jatkotoimista. Toisaalta sairauspoissaolot kääntyivät selvään laskuun.

5. ALLEKIRJOITUS

Toimintakertomus on hyväksytty Helsingissä huhtikuun 14. päivänä 2008.

Reijo Aarnio
tietosuojavaltuutettu

Kirjallisena vireille tulleet ja käsitellyt asiat vuosina 2006 ja 2007 (Diarioidut asiat)

Asiaryhmä	2006		2007	
	Vireille tulleet	Käsitellyt	Vireille tulleet	Käsitellyt
Yleiset asiat (ryhmät 01-29)	255	227	248	250
- yleis-, talous-, henkilöasiat	130	109	141	129
- lausunnot (03)	42	39	33	43
- eduskuntakuulemiset (031)	41	39	32	33
- kansainvälinen säännöstö (032)	9	7	5	8
- lausunnot hallinnollisista uudistuksista (05)	33	33	37	37
Kansainväliset asiat (ryhmät 30-39)	71	71	122	106
Euroopan neuvosto (30)	1	1	1	-
Euroopan unioni (31)	-	-	-	-
- tietosuojaryhmän (Art 29.) kokoukset (311)	2	3	4	3
- ed. kokouksiin liittyvä kirjeenvaihto (3111)	7	8	6	5
EU:n muut työryhmät (312)	7	7	18	16
Virka-apupyynnöt (313)	-	-	1	1
Unionin piirissä tapahtuva kirjeenvaihto (314)	9	11	12	10
Europol –valvontaryhmä (315)	5	6	8	7
Muut Europol-asiat (3151)	1	1	4	4
Tullijärjestelmään (CIS) liittyvät asiat (316)	4	2	4	5
Schengen –valvontaryhmä 1.5.99 alkaen (317)	4	4	5	5
Muut Schengen asiat (3171)	4	4	4	4
CNSA (318)	1	-	-	1
Muu kansainvälinen yhteistyö (32)	7	7	17	14
Muut kv asiat (39)	19	17	38	31
Ennakkovalvonta ja –ohjaus (ryhmät 40-49)	1682/(1920)	1464/(1689)	1648/(1831)	1561/(1745)
- yleiset ohjeet, muu yleisohjaus (400)	-	-	-	-
- lausunnot käytäntesäännöistä (401)	5	6	-	-
- muu käytäntesääntöihin liittyvä (4011)	-	-	1	-
- lausunnot tutkimuspyynnöistä (402)	63	65	35	29
- tsv:n kuuleminen muissa asioissa (403)	-	-	1	1
- lausunnot arkistointiluvista kansallis- arkistolle (404)	-	-	-	-
- koulutuspyynnöt (405)	59	68	57	53
- rekisterinpitäjien neuvonta (41)	482	433	598	537
- ilmoitusasiat (421-429)	(238)	(225)	(183)	(184)
Lausunnot (43)				
- lausunnot tietosuojalautakunnalle (431)	-	-	2	1
- lausunnot lääninoikeuksille (432)	4	3	4	5
- lausunnot KHO:lle (433)	6	6	4	3
- tsv:n vireille panemat asiat (44)	88	28	16	41
Kansalaisten toimenpitepyynnöt (45)				6
- laillisuusvalvonta-asiat (451)	275	226	224	214
- neuvonta-asiat (452)	664	600	677	640
- muut asiat (49)	36	29	29	31

Asiaryhmä	2006		2007	
	Vireille tulleet	Käsitellyt	Vireille tulleet	Käsitellyt
Rekisteröityjen asiat ym (ryhmät 50-59)	165	158	179	160
Tarkastustoiminta (51)			20	14
Tarkastusoikeus (52)	15	25	26	19
- terveydenhuollon rekisterit (521)	34	33	17	17
- poliisin rekisterit (522)	28	32	19	22
- muut rekisterit (523)				
Oikaisuvaatimus (53)				
- terveydenhuollon rekisterit (531)	32	17	31	33
- luottotietorekisterit (532)	2	2	6	1
- muut rekisterit (533)	10	9	10	12
Lausunnot syyttäjälle ja tuomioistuimille (54)	44	40	49	42
Hakemukset tietosuojalautakunnalle (55)	-	-	1	-
Tietosuojalautakunnan päätökset (60 – 69)	4	4	6	6
Yhteensä	2415	2149	2386	2267
Siirretty/siirretään	856		975	

Kirjallisena vireille tulleet ja käsitellyt ilmoitusasiat vuosina 2006 ja 2007 eriteltynä ryhmiin

Asiaryhmä	2006		2007	
	Vireille tulleet	Käsitellyt	Vireille tulleet	Käsitellyt
Ilmoitusasiat (421-429)	238	225	183	184
- suoramarkkinointi (421)	-	-	-	-
- kampanjarekisteri (4211)	17	19	16	18
- business to business (4212)	5	5	2	2
- ilmoitus ATK:lla tapahtuvasta tietojenkäsittelystä 1.6.1999 alkaen (422)	-	-	1	1
- automatisoitu päätöksenteko (4221)	2	2	2	1
- tietojenkäsittelypalvelujen ostaminen (4222)	69	59	47	56
- henkilön asemaa kosk tietojen käsitt (4223)	5	3	4	5
- rek.pit. välittömästi laista joht. teht. (4224)	5	5	4	3
- historiallinen tai tieteellinen tutkimus (4225)	52	53	26	27
- vakuutusyhtiön arkaluonteiset tiedot (4226)	-	-	-	-
- ulkomaille luovutus (423)	2	3	5	3
- luottotietotoiminta (424)	-	1	5	-
- perimistoiminta (425)	3	2	6	-
- markkina- ja mielipidetutkimus (426)	6	5	3	3
- henkilöarviointi (427)	34	33	9	10
- tietojenkäsittely (428)	15	15	11	11
- muut ilmoitukset (429)	23	20	42	44

vuositilasto 2006-2007

VOIMASSAOLEVA JULKAISUAINEISTO

Erillisesitteet: (painetut)

- Ota oppaaksi henkilötietolaki (17.10.2002)
[Tiivis *rekisterinpitäjille* tarkoitettu esite henkilötietolain merkityksestä henkilötietojen käsittelyssä]
- Tietosuoja turvaa oikeutesi (17.10.2002)
[Tiivis *rekisteröidyille* tarkoitettu esite rekisteröityjen oikeuksista henkilötietojen käsittelyssä]

Julkaisusarjat

ASIAA TIETOSUOJASTA –sarjassa julkaistaan henkilötietolakia koskevaa, tietosuojavaltuutetun toimistossa laadittua ja *erityisesti rekisterinpitäjille* suunnattua ohjeistusta:

- Henkilötietojen käsittelyä koskeva lainsäädäntö muuttui 1.6.1999 lukien (1/1999, 31.12.1999)
- Henkilötietolain mukainen yleinen informointivelvollisuus 1.6.1999 lukien (2/1999, 31.12.1999)
- Henkilötietolaki henkilötietojen käsittelyn ohjaajana (4/1999, 7.6.1999)
- Henkilömatrikkelit henkilötietolain mukaan (6/1999, 1.7.1999)
- Sukututkimus henkilötietolain mukaan (7/1999, 1.7.1999)
- Henkilötietolain toimenpideluettelo (8/1999, 1.9.1999; päiv. 1.12.2000)
- Kenellä on oikeus tallettaa ja käyttää henkilötietoja (9/1999, 29.12.1999; päiv. 1.6.2001)
- Henkilötietojen luovuttaminen viranomaisten henkilörekistereistä (10/1999, 29.12.1999)
- Salassa pidettävien henkilötietojen luovuttaminen henkilörekisteristä viranomaisen luvalla (11/1999, 29.12.1999; päiv. 1.6.2001)
- Tietosuoja ja tieteellinen tutkimus henkilötietolain kannalta (12/1999, 29.12.1999; päiv. 1.6.2001)
- Henkilötietolain merkitys kunnallisessa sosiaalihuollossa (1/2000, 30.3.2000; päiv. 1.6.2001)
- Asiakirjahallinto ja asiakkaan yksityisyyden suoja yksityisessä sosiaalihuollon yksikössä (2/2000, 20.4.2000; päiv. 30.12.2004)
- Tietosuojan ja tietoturvan ”tee se itse” –tarkastus (4/2000, 8.9.2000)
- Toimialakohtaisten käytännesääntöjen laatiminen (Henkilötietolaki 42 §) (2/2001, 10.1.2001, päiv. 1.11.2004)
- Kunnat ja henkilötietolaki: kunnanhallituksen vastuista ja ohjeistamisvelvollisuudesta (3/2001, 30.4.2001)
- Yksityisyyden suoja kameravalvonnassa (4/2001, 12.12.2001)
- Tarkistuslista henkilötietojen luovutusmenettelyä suunniteltaessa huomioon otettavista asioista (1/2002, 1.11.2002)
- Käyttäjälokin tietojen käsittely henkilötietolain mukaan (1/2003, 10.2.2003)
- Henkilötunnuksen käsittely henkilötietolain mukaan (1/2004, 15.11.2004, korvaa saman sarjan esitteen 5/1999)
- Henkilötietolain mukainen ilmoitusvelvollisuus (2/2004, 25.11.2004, korvaa saman sarjan esitteen 3/1999)
- Henkilötietojen siirto ulkomaille henkilötietolain mukaan (1/2005, 15.1.2005, korvaa saman sarjan esitteen 1/2001)

- Yhdistyksen jäsenluettelot ja henkilötietolaki (2/2005, 31.1.2005, korvaa saman sarjan esitteen 3/2000)
- Henkilötietojen käsittelyn ulkoistaminen, yhteiset tietojärjestelmät, verkottuminen ja niihin liittyvät sopimukset (3/2005, 30.12.2005)
- Sähköpostin käytöstä sosiaalihuollossa (1/2007, 3.1.2007)
- Portaalitoiminnan suunnittelu ja toteutus (2/2007, 21.2.2007)

TIEDOTTEET REKISTERÖIDYILLE –sarjassa julkaistaan *rekisteröidyille* tiedotteita heidän henkilötietolain mukaisista oikeuksistaan:

- Hei, Sinulla on oikeus yksityisyyteen! (1/1999, 31.1.2000; päiv. 6.6.2003)
- Hyvä tietää yksityishenkilön luottotiedoista (3/1999, 27.12.1999)
- Näin vaadit henkilötietojen korjaamista (1/2000, 25.8.2000; päiv. 6.6.2003)
- Toimintaohjeita rekisteröidyille (1/2001, 13.6.2001, päiv. 6.6.2003)
- Hei, Sinulla voi olla oikeus kieltää henkilötietojesi käsittely (1/2004, 17.11.2004, korvaa saman sarjan esitteen 2/1999)

HYVÄ TIETÄÄ –sarjassa julkaistaan *sekä rekisterinpitäjille että rekisteröidyille* suunnattuja henkilötietolain soveltamista koskevia ohjeita ja neuvoja:

- Henkilötietolain seuraamusjärjestelmä (1/2001, 9.2.2001)
- Henkilötietojen käsittely suostumuksen perusteella (2/2001, 15.11.2001)
- Taloyhtiöiden asukasluettelot ja henkilötietolaki (1/2002, 25.1.2002)
- Sähköisen suoramarkkinoinnin ohjeet (1/2004, 26.8.2004)
- Opinnäytetyöt ja tietosuojat (2/2004, 24.8.2004)
- Laadi tietosuojaseloste (3/2004, 24.9.2004)
- Ohje Internetin käyttäjälle (4/2004, 9.11.2004)
- Henkilörekisteriin talletettujen tietojen tarkastaminen (1/2005, 14.2.2005)
- Henkilörekisteriin talletetun tiedon korjaaminen (2/2005, 14.2.2005)
- Valokuva ja yksityisyyden suoja henkilötietolain kannalta (3/2005, 31.10.2005)
- Mikä on identiteettivarkaus? (4/2005, 4.11.2005)
- Mikä on huijaussähköposti? (5/2005, 4.11.2005)
- Mikä on internetin keskustelupalsta? (6/2005, 4.11.2005)
- Mikä on hakupalvelu? (7/2005, 4.11.2005)
- Mikä on biometrinen tunnistus? (8/2005, 4.11.2005)
- Mikä on mobiilivirus? (9/2005, 4.11.2005)
- Mikä on RFID-tunniste? (10/2005, 4.11.2005)
- Mikä on palomuuuri? (11/2005, 4.11.2005)
- Mikä on tietokoneen kaappaus? (12/2005, 4.11.2005)
- Tietojen poistaminen Internetin hakukoneista (1/2006, 20.6.2006)
- Koti-Wlanin suojaaminen (2/2006, 20.6.2006)
- Mitä on pharming? (3/2006, 20.6.2006)
- Mikä on blogi? (4/2006, 20.6.2006)
- Mikä on Skype? (5/2006, 20.6.2006)
- Tietosuojat suoramarkkinoinnissa (6/2006, 29.12.2006)

TIETOSUOJAVALTUUTETUN MALLIT –sarja

- Malli sosiaalihuollon asiakkaiden informoinnista (Malli 1/2000; 1.11.2000; päiv. 1.6.2001)
- Malli terveydenhuollon toimintayksikön tietosuojaohjeiden rungoksi (Malli 2/2000, 1.11.2000)
- Malli julkisen terveydenhuollon potilaiden informoinnista (Malli 3/2000, 6.11.2000)
- Malli henkilötietojen käsittelyn / henkilörekisterin rekisteritoimintojen analysoimiseksi (Malli 1/2001, 15.8.2001)
- Näin varmistat työterveyshuollon rekisterinpidon ja sitä ylläpitävän tietojärjestelmän lainmukaisuuden – malli työterveyshuollon tietojen käsittelyn analysoimisesta ja kuvaamisesta (Malli 1/2005, 1.7.2005)

MALLILOMAKKEET

- Rekisteritietojen tarkastuspyyntö
- Henkilörekisteriin talletetun henkilötiedon korjaamisvaatimus
- Pyyntö saada henkilötietoja viranomaisen henkilörekisteristä
- Pyyntö tarkastusoikeutta koskevan määräyksen antamiseksi
- Pyyntö tiedon korjaamista koskevan määräyksen antamiseksi
- Kieltäytymistodistus tarkastusoikeuden toteuttamista koskevan pyynnön epäämisestä
- Kieltäytymistodistus tiedon korjaamista koskevan vaatimuksen epäämisestä
- Rekisteriseloste
- Tieteellisen tutkimuksen rekisteriseloste
- Tietosuojaseloste – yhdistetty rekisteriseloste ja informointiasiakirja
- Toimenpidepyyntö
- Toimenpidepyyntö ei-toivotusta sähköisestä suoramarkkinoinnista
- Yleinen tiedustelu

ILMOITUKSEN TEKEMISEEN KÄYTETTÄVÄT MALLILOMAKKEET

- Ilmoitus henkilötietojen siirrosta EU:n tai ETA:n ulkopuolelle
- Rekisteri-ilmoitus
- Toimintailmoitus

MUIDEN TAHOJEN LAATIMIA MALLEJA

- Malli terveydenhuollon toimintayksikön salassapito- ja käyttäjäsitoumukseksi (1.8.2001)
- Sosiaali- ja terveysministeriö: terveydenhuollon sopimusmalleja (A-D)